

שינויים בריבית הליבור – הפסקת חישוב וריביות חלופיות

לקוחות וידידים יקרים,

- ריבית הליבור משמשת כבסיס עולמי לביצוע עסקאות שונות במגוון מטבעות חוץ וכבסיס לתמחור ותפעול במגוון פעילויות בנקאיות ומכשירים פיננסיים כנגזרת מכך.
- חישובה צפוי להיפסק עד ליום 30.06.2023, ועד לסוף שנת 2021 צפוי להיפסק השימוש בה במרבית ההקשרים.
- על רקע זה, הודיעו בנקים שונים, כמו גם הבורסה לניירות ערך בארץ, על החלפתה בריביות אחרות לצורך חישובי הריבית בפעילויות ובמוצרים השונים המנוהלים אצלם.
- מוצע לעקוב ולבחון כיצד ישפיע שינוי זה על עלויותיהן/רווחיותן של פעילויות המבוצעות על ידיכם באמצעות הבורסות/ הבנקים השונים.

עיקרי הדברים:

כידוע, ריבית הליבור (LIBOR – London Interbank Offered Rate), הריבית הבין-בנקאית של לונדון, היא הריבית המוצעת לבנקים עבור עסקאות בפקדונות מט"ח בשוק הבין-בנקאי בלונדון. לצד זאת, המשמעות הגדולה שמקבלת ריבית זו נובעת מכך שהיא משמשת כריבית בנצי'מרק מרכזית מקובלת בעולם עבור בנקים גלובליים גדולים בפעילות ההלוואות שהם מקיימים ביניהם בשוק הבין-בנקאי הבינלאומי להלוואות לטווח קצר. ככזו, מהווה ריבית הליבור בסיס עולמי לביצוע עסקאות שונות במגוון מטבעות חוץ: דולר ארה"ב, אירו, לירה שטרלינג, פרנק שווייצרי ויין יפני, ועל רקע זה, היא משמשת כבסיס לתמחור ותפעול במגוון פעילויות.

ואכן, גם בארץ עושים הבנקים השונים, כמו גם הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, שימוש נרחב בריבית הליבור כבסיס לתמחור במגוון פעילויות –

כך, למשל, הריבית הנגבית בגין אשראי במט"ח מחושבת כסכום של רכיב קבוע בדמות ריבית הליבור בתוספת מרווח שקובע הבנק.

גם בהלוואות לדיור (משכנתה), הריבית בגין חלק ההלוואה הצמוד למט"ח מחושבת על פי עוגני ריבית המבוססים, פעמים רבות, על ריבית הליבור.

ריבית הליבור משמשת בארץ גם בהלוואות מסחריות נקובות/צמודות מט"ח, כשעליה נוספים מרווחים ומקדמי המרה, ובין היתר בהלוואות קצרות מועד (ON CALL).

היא משמשת גם בחישובי הריבית בפקדונות בנקאיים שונים, כמו גם בחישובי הריבית בגין פעילויות שונות בנגזרים (לרבות נגזרי ריבית), באג"ח בהן נקבע שהריבית תחושב על בסיס ריבית הליבור ובמוצרים פיננסיים נוספים.

בבורסה לניירות ערך בארץ היא משמשת, למשל, לעניין חישובי פרמטר ריבית המט"ח השנתית במודל הבטחונות של מסלקת המעו"ף.

מכל מקום, על רקע שערוריות שונות שנכרכו לאחרונה בשמה של ריבית הליבור ושאלות שעלו עקב כך בדבר אמינותה כריבית בנצי'מרק, הוחל ברחבי העולם בתהליך הדרגתי של הפסקת השימוש בה. התהליך האמור צפוי, ככלל, להסתיים עד ליום 30 יוני 2023, אך למעשה, השימוש בריבית זו בהקשר של המטבעות שצוינו לעיל, לבד מדולר ארה"ב (ריבית הליבור-דולר), צפוי להיפסק עד לסוף שנת 2021.

לאור האמור, החלו בנקים שונים, כמו גם הבורסה לניירות ערך בארץ, להודיע על החלפת רכיב ריבית הליבור, כבסיס לחישובי הריבית בגין פעילויות שונות המבוצעות באמצעותם, ברכיב אחר (גם בהקשר ריבית הליבור-דולר). כך, למשל, הודיעו חלק מהבנקים בארץ כי מקום בו חושבה הריבית בגין אשראי בלירה שטרלינג על בסיס ריבית הליבור ליום, תוחלף זו בריבית ה-SONIA (Sterling Overnight Index Average Rate). כך גם הודיעו חלק מהבנקים על החלפת רכיב ריבית הליבור בחישוב חלק הלוואה צמוד למט"ח בהלוואות לדיור (משכנתאות) בריבית בהתאם למטבע הרלוונטי (למשל, ריבית TORF – Tokyo Overnight Average Rate בגין יין יפני).

על כן, מוצע לעקוב אחר הודעות הבנקים והבורסות הרלוונטיים לפעילותכם, ולבחון כיצד החלפת רכיב ריבית הליבור כאמור בתמחור הפעילויות השונות המבוצעות על ידיכם באותם בנקים/בורסות תשפיע על עלויותיהן/רווחיותן של אותן פעילויות. במסגרת זו אף ייתכן שכדאי לבחון אם ניתן לקבל ריביות טובות יותר בבנק/בורסה אחרים. ויודגש – על אף מועד השינוי הקרוב כמתואר לעיל, עדיין חסרה בתחום זה ודאות, וטרם גובשו דרכי פעולה מקובלות ואחידות במערכת הפיננסית העולמית. כל בנק/בורסה קובעת את התחליפים לרכיב ריבית הליבור בעצמו/ה, ואין ודאות כי הבנקים/הבורסות יקבעו את אותם בסיסי ריבית חלופית לריבית הליבור. עם זאת, חלה סבירות לא מבוטלת שהבנקים בישראל, כמו גם הבורסה לניירות ערך, ייצמדו להמלצות הוועדות הבינלאומיות שדנו בנושא, באופן שלרוב תוחלף ריבית הליבור באותה ריבית חלופית אצל רובם/כולם (אך אין בכך כדי להעיד על התוספות שתיקבענה בכל בנק/בורסה).

נשמח לעמוד לשירותכם בנושא,
בברכה,

עו"ד אופיר שמרת

מחלקת שוק ההון: בתי השקעות,
מוסדיים ונותני שירותים פיננסיים

Ofirs@firon.co.il

עו"ד עודד אופק

שותף וראש מחלקת שוק ההון: בתי השקעות,
מוסדיים ונותני שירותים פיננסיים

Odedo@firon.co.il